

9.4.2020

לכבוד

מר בנימין נתניהו, ראש הממשלה, בפקס: 02-5605000

מר אופיר אקוניס, שר הרווחה, בפקס: 02-6753717 ובאימייל

מר אביחי מנדלבליט, היועץ המשפט לממשלה, בפקס: 02-6467001

עו"ד שגית אפיק, היועצת המשפטית של הכנסת, בפקס: 02-6753495

שלום רב,

הנדון: ביטול תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (עבודת נשים), התש"ף – 2020

בשם חה"כ עאידה תומא-סלימאן, יו"ר הוועדה המיוחדת לענייני רווחה ועבודה בכנסת, הריני לפנות אליכם בדרישה לבטל את תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (עבודת נשים), התש"ף – 2020 ולחילופין להסכים על הקפאת תוקפן ומימושו עד שהכנסת תדון בעניין ותכריע בנושא, וזאת מהנימוקים המפורטים להלן:

1. ביום 6.4.2020 התקינה הממשלה תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש) (עבודת נשים), התש"ף – 2020 (להלן: "תקש"ח עבודת נשים", "התקנות") המסדירות את הוצאת עובדים ועובדות לתקופת חופשה ללא תשלום במהלך מצב החירום בשל ההתמודדות עם התפשטות נגיף הקורונה. התקנות מציינות שהן הותקנו מכח סעיף 39 לחוק יסוד: הממשלה.

2. תקש"ח עבודת נשים מאפשרות הוצאת עובדים/ות החל מ- 15.3.2020 לתקופה שלא תפחת מ- 30 ימים ולא תעלה על 60 ימים ובלבד שהתקיימו מספר תנאים, ביניהם: הוצאת העובד/ת לחל"ת אינה קשורה לעילה בגינה חלה הגבלה על פגיעה בהכנסת העובד לפי התקנות; המעסיק עשה מאמצים להעסיק את העובד בעבודה אחרת אך לא מצא; העובד/ת נתן הסכמתו לחל"ת; התפקיד שבוצע על ידי העובד/ת הוא חלק מפעילות המעסיק שהוגבלה בעקבות התפשטות נגיף הקורונה. כמו כן, קובעות התקנות כי מעסיק שהגיש בקשה להיתר לפי סעיף 9א לחוק עבודת נשים לפני תחילת התקנות ובקשתו אינה עומדת בתנאים של סעיף 9א לחוק, יודיע על כך למשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים ויבקש כי בקשתו להיתר תידון בהתאם לנוסח סעיף 9א לחוק עבודת נשים ערב יום תחילתן של התקנות.

3. כמו כן, לעניין הוצאת נשים בהיריון לחל"ת קובעות התקנות, כי "תאריך הלידה המשוער של העובדת לא חל ב- 30 הימים שבתכוף לאחר מועד הוצאתה לחופשה". למעשה, התקנות מאפשרות הוצאת נשים בהיריון שתאריך הלידה המשוער שלהן אינו במהלך החודש שלאחר הוצאתן

P.O. Box 8921 Haifa 31090 Israel Tel: (972)-4-950-1610 Fax: (972)-4-950-3140

חיפה 31090, ס.ב 8921 هاتف 04-9501610 فاكس 04-9503140

חיפה 31090, ת.ד. 8921 טלפון 04-9501610 פקס 04-9503140

Email: adalah@adalah.org

<http://www.adalah.org>

לחופשה. נשים שהן עד החודש השמיני בתקופת ההיריון שלהם, ניתן להוציאן לחל"ת ללא היתר. בכך משעות התקנות את האיסור החל מכח חוק עבודת נשים לפטר נשים בהיריון והחובה המוטלת עליהן מכח סעיף 9 ו-9א לחוק עבודת נשים, התשי"ד – 1954 לבקש היתר מיוחד ממשרד הרווחה.

4. התקנות עלולות לגרום לנשים בהיריון, בחופשת לידה או בתהליכי פרייה נזק בלתי הפיך. שכן מעסיקים רבים ימהרו להוציא תחילה לחל"ת נשים בהיריון או נשים בהיריון, לאחר לידה או בטיפולי פרייה ללא קשר אם החופשה נוגעת לצמצום העבודה של המעסיק בעקבות התפשטות נגיף הקורונה. מעסיקים רבים יתרצו את הפיטורין או הפגיעה בהיקף המשרה ובהכנסת נשים באופנים שונים, לרבות טיעונים סתמיים וכוללניים בדבר כישלון מאמצייהם למצוא לעובדת עבודה אחרת במקום העבודה. קבוצת נשים זו הינה אחת הקבוצות המוחלשות בתחום התעסוקה שבשל תהליכים ביולוגיים גרידא הנוגעים למגדר שלהן הן ימצאו עצמן מחוץ למקום העבודה.

5. יצוין כי, חה"כ עאידה תומא בהיותה יו"ר הוועדה המיוחדת לענייני רווחה ועבודה של הכנסת קיימה דיון בפניה ביום 30.3.2020 ובמהלכו עלה כי מאז תחילת מצב החירום הוגשו 4,000 בקשות להיתר לפיטורי נשים בהיריון, בחופשת לידה ובטיפולי פוריות זאת לעומת 1,200 בשנה שלמה. נתונים אלו הוצגו על ידי ראש זרוע העבודה במשרד העבודה והרווחה, מר מרדכי אלישע. לאור העלייה הדרמטית הנ"ל בבקשות להיתרי פיטורי נשים, ביקשה חה"כ תומא-סלימאן הבהרות ממשרד הרווחה אודות הצעדים שהמשרד אמור לנקוט על מנת למנוע פיטורים שרירותיים של קבוצת נשים זו ובכלל. כמו כן ביום 5.4.2020 פנתה חה"כ תומא-סלימאן בכתב אל שר הרווחה מר אופיר אקוניס למציאת פתרון עבור קבוצת נשים זו ובמקום לקבל מענה לכך היא הופתעה לגלות את אישורן של התקנות הנדונות מבלי שהדבר יובא בפניה לדיון ממצה. דיווח על העלייה במספר הבקשות הנ"ל כפי שהוצגו בפני יו"ר וועדת הרווחה של הכנסת, חה"כ תומא-סלימאן, ראו:

<https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3804815,00.html>

==רצ"ב פניית חה"כ תומא-סלימאן אל שר הרווחה מיום 5.4.2020.

6. התקנת התקנות דן נעשית ללא סמכות ובניגוד לסעיף 39 לחוק יסוד: הממשלה שכן ולאור חזרת הכנסת לפעילותה והקמת וועדות מיוחדות העוסקות בנושא הטיפול במאבק התפשטות נגיף הקורונה לרבות בתחום הרווחה והעבודה בראשותה של חה"כ תומא-סלימאן, סוגיה זו אמורה היתה להיות נדונה בפני וועדת הכנסת והבאתה לאישור במסגרת הסדר ראשי.

7. יודגש כי ארגון עדאלה היה הראשון מאז תחילת מצב החירום המיוחד שפנה אליכם ויותר מפעם בעניין התקנת תקש"ח מחוסר סמכות. כעת קיימת עתירה תלויה ועומדת מטעמנו ומטעם הרשימה המשותפת התוקפת את סמכות הממשלה ודורשת לאפשר לכנסת למלא את תפקידה באמצעות הסדרת הסוגיות הנדרשות בהסדר ראשי (בג"ץ 2399/20 **עדאלה נגד ראש הממשלה**). יום לאחר הגשת העתירה הנ"ל ובתאריך 6.4.2020 פנה היועץ המשפטי לממשלה לראש הממשלה במכתב דחוף בו התריע על כך שלא ניתן להמשיך ולהתקין תקנות שעת חירום "מקום בו ניתן לעשות כן באמצעות חקיקה ראשית בכנסת."

8. לא זו בלבד, תוכנן של התקנות דן הוא מנוגד למערך חוקים רב שמטרתו העיקרית היא להיאבק נגד הפליית נשים. חוק עבודת נשים, התשי"ד – 1954, נועד להגן ולאסור על העסקה פוגענית של נשים מחמת מגדרן כאשר מטרתו היא להעניק רשת הגנה לנשים עובדות תוך התמקדות בבריאותן

ובהגנה על זכויותיהן במהלך תקופת ההיריון ואחריה במטרה למנוע ממעסיקים פגיעה שרירותית בנשים רק בשל היותן נשים. בשל כך ובין היתר, אוסר החוק בסעיף 9 על פיטורי נשים בהיריון אלא אם כן אושר היתר לכך על ידי משרד הרווחה. היתר כזה לא יינתן אם שר הרווחה סבר לדעתו כי לפיטורין קשר לעובדת ההיריון. כמו כן סעיף 9א לחוק עבודת נשים קובע כי לא יפגע מעסיק בהיקף המשרה או בהכנסה של עובדת בשל היותה בהיריון. על מנת להרתיע מפני הפרת דרישות החוק נקבע בסעיף 13 כי הפרת הוראות חוק זה הינה עבירה פלילית שניתן לאכופה על ידי מפקחים שימונו על ידי שר התעשייה המסחר והתעסוקה (היום, שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים) לפי פקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות) ולפי פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) (נוסח חדש), התשכ"ט – 1969. כמו כן החוק מאפשר לאשה שזכויותיה הופרו לפי חוק עבודת נשים להגיש תביעה פיצויים לבית הדין לעבודה.

9. הגנות דומות שאוסרות על פיטורין או פגיעה בתנאי עבודה של נשים בהיריון או לאחר הלידה עוגנו בסעיף 2 לחוק שוויון ההזדמנויות בעבודה, תשמ"ח-1988 ואשר אף הוא מעגן את הפרת הוראות החוק כעבירה פלילית ומאפשר לאשה להגיש תלונה בגין הפיטורין הלא חוקיים.

10. הנה כי כן, מערך החקיקה הנ"ל אוסר על פגיעה שרירותית בנשים בשל מרכיבים אינהרנטיים הנוגעים באופן ישיר לזהותן המגדרית. הכשרה כזו מהווה הפליה חמורה ופסולה על רקע מגדר הגורמת לפגיעה בזכות החוקתית לכבוד. לכן, וללא קשר לעצם קיומה של הסמכות, התקנות דן מהוות חריגה מסמכות בהיותן שוללות את האמור בסעיף 39 (ד) הקובע כי "אין בכוחן של תקנות שעת חירום למנוע פניה לערכאות, לקבוע ענישה למפרע או להתיר פגיעה בכבוד האדם."

11. לאור האמור לעיל, הנכם מתבקשים להורות על ביטול הוראות תקש"ח עבודת נשים ולחילופין להכריז מיידית על הקפאת תוקפן עד שיובא הנושא לפתחה של הכנסת לצורך דיון ממצא והכרעה לרבות מיצוי דיון בפני הוועדה המיוחדת לענייני רווחה ועבודה בכנסת.

לאור דחיפות העניין נודה לקבלת התייחסותכם תוך 48 שעות.

בכבוד רב ובברכת חג שמח,
סאוסן זהר, עורכת דין